

מענקי מחקר התהליך והנחיות כלליות

סעיף 52 (2) של חוק ביטוח בריאות ממלכתי התשנ"ד (1994) קובע את תפקידי מועצת הבריאות וביניהם: מעקב אחר ביצוע החוק, עריכת מחקרים, סקרים וחוות דעת מקצועיות. המטרה העיקרית היא ללוות את ביצועו של חוק ביטוח בריאות ממלכתי ולהעריך את השפעתו על שרותי הבריאות בישראל, איכותם, יעילותם ועלותם. **המכון הלאומי לחקר שרותי הבריאות ומדיניות הבריאות** נקבע על ידי מועצת הבריאות כגוף האחראי לביצוע המטלות הנ"ל.

בתוך כך נקבעו שלושה נושאים תחומים עיקריים בהם מוזמנות הצעות מחקר:

- ארגון שרותי הבריאות
- כלכלת הבריאות
- איכות שרותי הבריאות

השנה תינתן עדיפות לנושאים:

1. רפואה מונעת מבוססת מידע

דוגמאות: בניה והערכה של מודלים וכלים לחיזוי ואיתור חולי, הערכת התערבויות מבוססות מאגרי מידע.

2. שירותים אמבולטוריים בקהילה ובבית החולים

דוגמאות: קיצור תורים, התמודדות עם No Show, יעול המפגש, One Stop Shop לטיפול רב תחומי רב מקצועי, שינויים בחלוקת תפקידים – רופא/אחות/מקצועות הבריאות, כפל השירותים בין הקהילה ובתי החולים.

מענקי מחקר - מוזמנות הצעות למחקרים שיוסיפו ידע שיוכל לשמש את קברניטי מערכת הבריאות הישראלית בתהליך קבלת החלטות וקביעת מדיניות. הצעות שעניינן הקמת בסיסי נתונים, פיתוח כלים טכניים לניהול שוטף ופיתוח שיטות לאבחון או טיפול, יזכו בדרך כלל לתשומת לב פחותה. מחקרים קליניים ידחו על הסף.

הערכת הבקשות ותיעדופן יעשו בתהליך של PEER REVIEW כאשר ההחלטה הסופית נתונה בידי מליאת ועדת המחקר של המכון. גובה התקציב המבוקש מהווה גם הוא גורם בעל משקל בתהליך השיפוט.

תקצירים של כל המחקרים שהסתיימו יתפרסמו דרך קבע באתר המכון. בידיעת החוקר האחראי המכון יוכל לפרסם או לעשות שימוש אחר בדוחות הסופיים של המחקרים שמומנו על ידו, למעט פירסום מדעי בספרות המקצועית. מעת לעת, חוקרים שהצעותיהם אושרו יתבקשו להציג את ממצאיהם בפורום מתאים של המכון, במהלך המחקר או לאחר סיומו.

א. מי רשאי להגיש הצעת מחקר?

1. מגיש המחקר הינו החוקר האחראי (ראה סעיף 3 למטה). רשאים להגיש הצעות מחקר חוקרים שהם לפחות בעלי תואר שני עם תזה (רופאים - רק בעלי תואר מומחה) העובדים במוסד מדעי מוכר בישראל.

מוסד מדעי לצורך זה הוא כל מוסד אקדמי המוכר על ידי המועצה להשכלה גבוהה, בית-חולים, קופת-חולים, משרד ממשלתי, רשות מקומית וכיר' בולבד שתהיה לו ישות מיוחדת, (רשות מחקר או קרן מחקרים) שתנהל את כספי המענק בתקציב נפרד ומבוקר ותהיה אחראית בפני המכון בכל הנושאים המנהליים והכספיים.

2. חוקרים מחו"ל יכולים להשתתף כחוקרים שותפים בהצעות מחקר רק כחלק מצוות מחקר ישראלי ובתנאי שהעבודה כולה תתבצע במוסד מוכר בישראל.

3. למחקר יכול שיהיו חוקרים ראשיים (לא יותר משניים) וחוקרים שותפים (לא יותר מארבעה). אחד מן החוקרים הראשיים יגיש את ההצעה והוא יהיה **החוקר האחראי**. החוקר האחראי יחתום לצידה של רשות המחקר על כל מסמכי המענק ויהיה אחראי על המחקר בפני המכון הלאומי לכל דבר ועניין.

4. חוקר ראשי אינו רשאי לקחת חלק פעיל ביותר משני מחקרים הממומנים על ידי המכון בעת ובעונה אחת. חוקר שותף יהיה רשאי להשתתף ביותר משני מחקרים רק אם קיבל אישור בכתב מראש, מהמנהל המדעי של המכון.

5. החוקר האחראי לא יצא לשבתון ולא יעדר מעבודתו במהלך המחקר לתקופה שתעלה על 3 חודשים מבלי שיודיע על כך מראש למכון וקיבל את אישורו.

6. החוקרים כולם אינם רשאים למשוך משכורת, כיסוי הוצאות אישיות או כל תשלום אחר ממענק המחקר.

7. תשומת לב מיוחדת נדרשת לאותם סעיפים בהנחיות ובהסכם ההתקשרות המתייחסים למחויבויות שנוטלים על עצמם החוקר האחראי והמוסד בו יתבצע המחקר.

8. התכתבויות עם המכון בנוגע להצעות מחקר תעשנה בדוא"ל בלבד.

ב. קווים מנחים למסגרות הזמן והתקציב:

התקציב העומד לרשות המכון מוגבל, אי לכך גובה המענק המבוקש מהווה גורם בעל משקל בתהליך השיפוט.

1. מחקר רגיל יתוכנן למסגרת זמן של שנה עד שנה וחצי ובהיקף תקציבי של 100,000 ₪ עד 150,000 ₪.
2. מחקר מקיף יתוכנן למשך שנתיים עד שלוש שנים, בתקציב שלא יעלה על 300,000 ₪. מסגרות אלו כלליות בלבד. הן התקציב המבוקש והן לוח הזמנים הנדרש לביצוע המחקר חייבים להיות מנומקים היטב בגוף ההצעה.

ג. אופן הגשת הצעות למחקר ותהליך אישורן:

1. כצעד ראשון על החוקר האחראי לבצע www.nihpr.org.il כניסה למערכת ניהול המחקרים באתר: הנרשם יופיע מעתה כ"חוקר האחראי" ולא יהיה ניתן לשנות זאת במהלך מילוי הבקשה.
לאחר ההרשמה, החוקר האחראי יקבל הודעת "אישור הרישום" לכתובת הדוא"ל שמסר בעת הרישום.
2. לאחר אישור הרישום, תתאפשר כניסה למערכת "ניהול המחקרים" בכתובת www.nihpr.org.il על ידי הכנסת מספר ת.ז. וסיסמה כפי שנקבעו בשלב הרישום. הגשת ההצעות וניהול המחקר לשלביו השונים יעשו מעתה רק בצורה מקוונת באמצעות מערכת זו.
3. **הגשת הצעה מקדמית למחקר** - יש למלא את הטופס המקוון של ההצעה המקדמית בצורה קפדנית לפי ההנחיות המפורטות. ההצעה המקדמית **תכתב בשפה העברית** למעט מושגים שאין להם תרגום או כאשר בגוף הטופס נדרשת השפה האנגלית.

להצעה המקדמית למענק מחקר שני חלקים עיקריים:

מתווה המחקר:

חלק זה כולל את ארבעת הסעיפים הבאים: **רקע מדעי** (ללא רשימת מקורות), **מטרות, השערות העבודה** (כולל תוצאות צפויות) **ושיטות המחקר** (כולל הגדרת המשתנים העיקריים).

חשיבות המחקר:

חלק זה כולל שני סעיפים: **חשיבות וחדשנות המחקר** – הסבר חשיבותו של המחקר, הזיקה למטרות וליישום חוק ביטוח בריאות ממלכתי וכן תיאור החידוש בו.

המלצות אפשריות לקובעי מדיניות – פירוט ההשלכות האפשריות של המחקר המוצע על תהליכי קבלת החלטות במערכת הבריאות.

מספר המילים בשני החלקים יחד לא יעלה על 350.

תהליך ההגשה - בגמר מילוי הטופס המקוון של ההצעה קיימות שתי אפשרויות: **"שמירה כטיוטה"** - ההצעה נשמרת כטיוטה במערכת ותתכן כניסה חוזרת לעריכה. עם סיום העריכה יש ללחוץ על כפתור ה"**שלח**" כדי שההצעה תקלט במערכת לשם תחילת תהליך ההערכה והשיפוט.

נא לשים לב כי לאחר לחיצה על כפתור "שלח" לא ניתן יהיה יותר לערוך שינויים בהצעה, ולכן יש לבדוק היטב כי הטופס מולא כראוי. מאידך, אם לא תבצע פעולת "שלח" ההצעה לא תיקלט במערכת.

4. הבקשות המקדמיות עוברות סינון ראשוני על ידי חברי ועדת המחקר של המכון הלאומי. החוקרים שהצעות המחקר שלהם תמצאנה ראויות יתבקשו להגיש הצעה מלאה בעברית או באנגלית, בלו"ז שיקבע, הכל לפי החלטת המכון. תשובות תשלחנה לחוקר האחראי ולרשות המחקר רק באמצעות הדואר האלקטרוני לכתובת הרשומה במערכת.

5. צוות המכון יטפל אך ורק בהצעות שהוגשו **במדוייק** בהתאם להנחיות המפורטות בפרק זה וגם בטפסים המקוונים עצמם.

6. **ההצעות המלאות** תעבורנה להערכה מדעית על ידי עמיתים בישראל ו/או בחו"ל.

7. לאחר קבלת חוות הדעת של המעריכים תחליט ועדת המחקר אם לאשר את הבקשה, לדחותה או לבקש הצעה מתוקנת אשר תעבור את כל התהליך או חלקו מחדש. חוות הדעת, במלואן או בחלקן, תעבורנה בד"כ אל החוקרים לידיעה ו/או לתגובה, הכל לפי העניין. במקביל תערך בדיקת עומק של התקציב המבוקש.

8. **בכל שלב** של התהליך תיבחנה ההצעות על פי הקריטריונים הבאים:

- א. התאמת שיטות המחקר (שיטות דגימה, ניתוח נתוני הממצאים וכיו"ב).
- ב. כישורי החוקרים, האמצעים העומדים לרשותם והתאמתו של מוסד המחקר.
- ג. גובה התקציב המבוקש והתאמתו לתכנית המחקר.
- ד. המקוריות של המחקר ותרומתו הסגולית לגוף הידע ולמתודולוגיה של חקר שירותי הבריאות ומדיניות הבריאות.
- ה. תרומתו של המחקר לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, להערכת יישומו של החוק ולקידום מטרותיו.

ו. מידת היותו של המחקר בסיס לקבלת החלטות על ידי קובעי מדיניות הבריאות ומבצעה.

ז. מידת החידוש של המחקר המדעי מול מחקרים דומים שבוצעו בישראל ובעולם.

ח. תרומתו האפשרית של המחקר לפיתוח שירותי הבריאות בישראל ולשיפור איכותם.

ניתן לראות את טופס הערכת הצעה מלאה אותו המעריכים מתבקשים למלא

9. לאחר אישור התכנית המדעית והתקציב יחתם הסכם לביצוע המחקר. על ההסכם יהיו חתומים:

- מטעם המכון הלאומי: מורשי החתימה.

- מטעם המוסד: החוקרים ומורשי החתימה של רשות המחקר והנהלת המוסד בו עובד החוקר האחראי.

10. בכל המחקרים שיש בהם משום ניסוי בבני-אדם, ראיונות עם חולים ו/או הליכים הנוגעים לבעיות אתיות ו/או צנעת הפרט, כולל שימוש במאגרי מידע, יש לדאוג מראש לאישור מתאים של ועדת הלסינקי, ועדה אתית או אישור אחר לפי העניין. כמו כן יש לעמוד בדרישות המפורסמות בחוזר מנכ"ל משרד הבריאות מס' 15/06 מיום ה-6/6/2006.

11. בכל מקרה בו נדרש **שיתוף פעולה** עם מוסדות אחרים (לשם קבלת נתונים או כל צורך אחר) יש לצרף להצעה המלאה אישור על כך מהגורם המוסמך.

12. כל ההתכתבות בין החוקרים למכון תעשה על ידי החוקר האחראי או רשות המחקר באמצעות **דואר אלקטרוני בלבד**. מסמכים מצורפים יש לסרוק.

❖ **המלצה:** הואיל ולקבלת האישורים הנחוצים לפי סעיפים 12 ו-13 נדרש לפעמים הרבה מאד זמן יש להתחיל בתהליך השגתם מוקדם ככל האפשר.

קול קורא 2020 – מועד אחרון להגשת בקשות: 17.3.2020 בשעה 15:00

הגשת הצעות המלאות למחקרים:

תוך 4-6 שבועות מהאישור העקרוני של ההצעה המקדמית, ולא יאוחר מהתאריך שיצוין בהודעה שיקבל החוקר האחראי.

מועד **תחילת המחקר** יהיה לא יאוחר משלושה חודשים לאחר מועד חתימת ההסכם. החוקר האחראי ו/או רשות המחקר יודיעו למכון על תאריך זה בדואר האלקטרוני.

דוחות ביניים (מדעי וכספי) של מחקרים פעילים יוגשו במחצית הדרך של תכנית המחקר לפי לוח הזמנים שאושר על ידי המכון הלאומי.

דוחות סופיים (מדעי וכספי) של מחקרים פעילים יוגשו בסיום המחקר, לפי לוח הזמנים שאושר.

איחור בהגשת הדוחות יחשב כהפרת תנאי החוזה, אלא אם התקבל על כך אישור מראש.

בקשה לדחיית המועד להגשת דוח ביניים או דוח סופי מעל 3 חודשים צריכה להיות מלווה בדוח כספי מעודכן למועד הבקשה.

בנוסף, המכון רשאי לדרוש דוח התקדמות ודוח כספי בכל שלב משלבי המחקר לפי שיקול דעתו, תוך התראה סבירה.

החוקרים מתחייבים לציין את תרומת המכון הלאומי בכל פרסום של המחקר, לרבות פרסומים שלא בספרות המקצועית.